

OPONENTSKÝ POSUDEK KVALIFIKAČNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:

Příloha k protokolu o státní magisterské zkoušce.

DIPLOMANT: KRUŠINOVÁ Marie Anna**Obor: Herectví ALD****OPONENT DIPLOMOVÉ PRÁCE: MgA. Tomáš Žižka**

Dovolte mi nejprve, než začnu k předložené práci vyjadřovat své postoje, abych konstatoval svou dřívější zkušenost. A to, že studentka Marie Anna Krušinová je velmi aktivní svébytnou osobností, která rozevřela svou tvorbu vícero směry a když docházela na mé přednášky, již měla za sebou bohatou činnost a zkušenosti. Zájem o site specific nebo projekty s určitou komunitní podobou byl už tenkrát patrný. Projekty, které lze nazvat community art, akce s určitou dávkou politické aktivace se nám oběma jevily přitažlivě. Společně jsme nacházeli k sobě cestu, a tak je paradoxní stát teď v roli oponenta její práce.

Možná právě proto vnímám předložený materiál nejen jako hledání uměleckého přesahu každodenních aktivit, ale již také jako nalezení důležitých nových uměleckých a sociálně společenských přesahů. V některých případech, aniž by si to studentka ještě plně uvědomovala, lze také mluvit bezprostředně o jídle jako o performativním užívání určitého uměleckého světónázoru či dokonce politického postoje, jehož podtitul poukazuje na nebezpečí realizované metafory o politické kuchyni konzumního umění.

Některé z informací, zkušeností a reflexí v této písemnosti se určitě stanou vizemi pro autorské realizace do budoucna. Proto mne napadají k této práci „klíčová slova“: představení versus událost, akce a reakce, jídlo jako politický postoj, politická kuchyně. V pandemickém období organizace a akcentace na společné „trávení“ u jídla, je dle mého názoru výrazem všeobecné touhy po komunitě, jakož i reakcí na celkovou recesi a depresi ve společnosti. „Kultura je kuchyň, chápeme-li kulinářský trojúhelník Lévi-Strausse doslovně“ (Food as a Performance Medium Kirshenblatt-Gimblett 1999). Musím také konstatovat, že má generace ještě vyrůstala v časech klasického normativního divadla, kdy existovaly a někde ještě existují tři zákazy: na divadelní scéně by se neměly objevovat děti, stejně jako by tam neměla být žádná zvířata a herci by neměli jíst. Všechna tři dogmata samozřejmě ještě platí pro normativní divadlo, ale v postdramatickém případě už byl zákaz ztateně porušen. Možná vám to připadá jako zpráva z prehistorie, ale je možné, že doba pandemická také přispěje k rychlejší změně, než si dokážeme představit.

Konstatuji tedy, že gastronomické metafory v rámci zastřešující metafory „politická kuchyně“ či určité receptáře jsou médii velmi rády používané z hlediska politicky živého období feferonek nebo z hlediska mrtvé politické sezóny okurek. Pokud jde o frázi - cynismus být viděn na banketu „moci u moci“ - používám ji samozřejmě

také, jako být součástí holubí letky na vernisážích a premiérách. Jsem ale více zaujat tvorbou prostředí skrze chuť a zrak, a proto tato tvorba netaktilních soch, tedy bezdotekových dramatických obsahů, mne v této písemnosti fascinovala. Již roku 1981 Linda Montano v Art in Everyday Life poskytla přehled rolí jídla v performativním umění a nabídla následující klasifikaci: umělci mohou používat jídlo jako politický postoj (Martha Rosler, servírky, Nancy Buchanan, Suzanne Lacy), jako konceptuální symbol (Eleanor Antin, Howard Fried, Bonnie Sherk, Vito Acconci), jako životní princip (Tom Marioni, Les Levine), jako sochařský materiál (Paul McCarthy, Joseph Beuys, Kipper Kids, Terry Fox, Carolee Schneemann, Motion, Bob & Bob), jako rituální štítek (Barbara Smith), jako ironickou matici (Allan Kaprow), jako taktiku zavražďování (Hermann Nitsch), jako autobiografický prvek (Rachel Rosenthal), jako výraz feministického postoje (Suzanne Lacy, Judy Chicago, Womanhouse), jako humorný materiál (Susan Mogul), jako strategii přežití (Leslie Labowitz) The Art/Live institut.

To je ale pohled z výtvarné, tedy z performance scény.

Z kulinářského mainstream prostředí pak ještě Kristýna Montano: Rodačka z Moravy boduje v Americe s recepty na českou kuchyni.

Samozřejmě by mohla být napsána samostatná kniha o „umění jídla“, pokud jde o naši divadelní scénu, takže pokud rozšíříme témata a motivy jídla nad rámec představení, určitě bychom na tuto práci mohli nahlížet jako na prvotní teoretickou práci, v které se jídlo používá jako politická, kulturní a sociální metafora. Podnět k psaní na toto životu otevřené téma určitě přispělo ke zviditelnění zanedbávané (nebo zanedbatelné) oblasti tvorby. (?)

A konečně zde autorka mluví také o představeních, událostech, živých uměleckých událostech, kde jídlo, tak výkon - protože jsou organického původu - mají pomíjivou povahu. V kulinářském smyslu, stejně jako ve výkonu, trvá období přípravy / výkonu jídla mnohem déle než skutečná spotřeba - jídlo versus výkon. Duchovní výživa patrně je ten formát, o který autorce jde. Jídlo a rituál v performativním umění, kde jde o drama pomíjivosti okamžiku, kde má jídlo s výkonem krátkou životnost, a tedy o ohrožení v zapomnění.

Otázky:

Můžete představit něco málo z politické kuchyně nebo představení, ve kterých se jídlo používá jako politický nástroj?

Návrh klasifikace A, B, C, D, E, F (bude doplněn v průběhu obhajoby):

Datum: 10.9. 2020

.....
p o d p i s